

18. februar 2025

Evaluering af Julemarkedet Højbro Plads 2024

Baggrund København er en historisk by med stolte traditioner, og Højbro Plads er som en del af middelalderbyen et særligt vigtigt sted – også set fra erhvervslivets side. Pladsen har en lang tradition for handel, da der i århundreder har været markeder i området, herunder fiskemarkedet på Gammel Strand.

For 30 år siden tog erhvervsmanden Jørgen Nørgaard initiativ til at give Amagertorv og Højbro Plads et markant løft. Belægningen på Amagertorv blev fornyet og skabte et af landets smukkeste byrum. På Højbro Plads blev bilerne fjernet, og der blev plantet nye træer, hvilket omdannede torvet til et åndehul og en aktivitetsplads, særligt til gavn for erhvervsdrivende med caféer og udsækningssteder.

Torvet har i dag fundet sit nye udtryk, og kommunen har i 2023 fjernet stort set alle parkeringspladser samt organiseret cykelparkeringen mere hensigtsmæssigt. Fremtiden vil vise, hvordan dette fungerer i forårs- og sommermånederne.

Julemarkedets Rolle Lejere, udlejere og beboere på Højbro Plads værdsætter pladsens anvendelse til skiftende aktiviteter – forudsat at de foregår under kontrollerede og ordentlige forhold med en vis kvalitet.

Derfor er der ikke nogen grundlæggende modstand mod et julemarked på stedet. Tværtimod kan et julemarked bidrage positivt, hvis det bliver løftet til et højere niveau og i højere grad afspejler traditionelle danske juleelementer såsom kunsthåndværk og kvalitetsprodukter.

Problemer ved Julemarkedet 2024 Julemarkedet i 2024 levede desværre ikke op til de standarder, man kan forvente på en så historisk plads.

- **Lukket og ekskluderende karakter:** Markedet var ikke åbent og inkluderende, hvilket mindskede den samlede oplevelse for både besøgende og erhvervsdrivende.
- **Høje boder:** Nogle af boderne var så høje, at de blokerede udsynet til de faste forretninger på pladsen.
- **Rotter og affald:** Der var en markant udfordring med rotter og affaldshåndtering, hvilket er uacceptabelt. København kæmper i forvejen med rotteproblemer, og et marked må ikke bidrage yderligere til denne problematik.

Ønske om Forbedringer For at sikre en bedre julemarkedsoplevelse fremover foreslås følgende:

1. Et mere åbent og inkluderende julemarked

- Struktur og opsætning skal tilpasses, så pladsen fremstår indbydende og åben for alle.
- Fokus på traditionelt dansk julehåndværk og kvalitetsprodukter.

2. Boder med mere harmonisk integration

- Begrænsning af bodernes højde, så de ikke forhindrer udsyn til de eksisterende forretninger.
- Mere ensartet design af boder, der respekterer pladsens historiske udtryk.

3. Forbedret affaldshåndtering og rottebekæmpelse

- Skærpet kontrol med affaldsbeholdere og daglig oprydning.
- Krav om, at stadeholdere overholder affalds- og hygiejneregler for at minimere rotteproblemer.

Workshop den 20. februar Der er glæde over invitationen til workshop den 20. februar, hvor disse emner vil blive drøftet. Vi ser frem til en konstruktiv dialog, hvor alle interessenter kan bidrage til en positiv udvikling af julemarkedet på Højbro Plads. Vi forventer at vores tanker bliver en del af workshoppen og evalueringen samt ikke mindst en vinkel til klare forbedringer af julen 2025.02.14

Ovenstående suppleres med følgende:

Oplæg til fremtidens julemarkeder på Højbro Plads

Indledning

Julemarkedet på Højbro Plads har i sin nuværende form skabt en række udfordringer, som bør adresseres i en ny strategi for fremtidens julemarkeder. Vores oplæg fokuserer på at sikre respekt for pladsen, omgivelserne, forretningerne og trafikken samt en løsning på affalds- og rotteproblemer. Derudover er der behov for en opstramning af kvaliteten af produktudbuddet samt en sikring af, at lokale aktører får bedre adgang til at deltage.

1. Respekt for pladsen og omgivelserne

- **Julemarkedets bygninger må ikke ekskludere eller skygge for de lokale butikker og caféer.**
- **Store fysiske elementer som containere mv. bør placeres ved rytterstatuen** for at minimere visuel og fysisk blokering af området.
- **Markedets belysning bør være mere afdæmpet** og harmonere bedre med den historiske atmosfære i Indre By.
- **Siddepladser til kunderne bør placeres i markedets omkreds** i stedet for i centrum for at sikre bedre flow på pladsen.
- **Julemarkedet på Højbro Plads skal være inkluderende og byde omgivelserne velkommen frem for at være en 'by i byen'**. Opstillingen af boder kunne være på midten, ryg mod ryg, så markedet åbner sig op ud mod torvet og forbedrer synligheden for de fast etablerede butikker på pladsen. Lokale caféer, barer og take-away-steder bør gives mulighed for at deltage i aktiviteten.

2. Trafik, parkering og tilgængelighed

- Alle nødvendige biler, skurvogne, toiletvogne mv. skal kunne indeholdes på selve pladsen og skal ikke henstå udenfor selve pladsen og dermed optage p-pladser eller skæmme omgivelserne.
- Der bør ske en **klar interesseafvejning, så julemarkedets økonomiske interesser ikke fuldstændigt trumfer hensynet til lokale virksomheder og beboere.**
- Reduktion af **tunge leverancer og opsætning i myldretiden** for at undgå store trafikale gener.
- Reserverede **parkeringspladser til erhvervsdrivende** så butikker og caféer ikke mister kundegrundlag.

3. Affaldshåndtering og skadedyrsbekæmpelse

- **Forpligtende samarbejde med skadedyrsbekæmpelse**, herunder ugentlige rottekontroller.
- Flere og mere synlige **skraldespande og affaldsløsninger**, der tømmes hyppigt.
- Sanktioner for **manglende affaldshåndtering** hos stadeholdere.

4. Kvalitet i produktbuddet

- **Antallet af boder reduceres med 25%** for at sikre bedre kvalitet og pladsforhold.
- **Fokus på nordiske juletraditioner og danske produkter** frem for billige, masseproducerede varer.
- **Lokale aktører skal prioriteres** i tildelingen af stadepladser.
- **Salg af mad og drikke bør begrænses**, så det primært varetages af de omkringliggende caféer, som allerede har relevante faciliteter.

5. Retfærdige vilkår for brug af offentligt rum

- **Ensartet betaling:** Det er urimeligt, at julemarkedet kan anvende pladsen gratis i to måneder, mens restauranter og caféer skal betale for udeservering.
- **Transparent ansøgningsproces**, så flere aktører får mulighed for at drive julemarkedet i en roterende model.

6. Justering af julemarkedets periode

- **Julemarkedet bør ikke åbne før 3. november**, da en tidligere start ikke stemmer overens med juletraditioner og forstyrrer efterårssalget for lokale butikker.

7. Alternativ placering og fremtidig strategi

- **Revurdering af placering:** Hvis julemarkedet fortsat skaber store gener, bør en alternativ lokation overvejes.
- **Tematiske markeder:** Overvej muligheden for tematiserede markeder (f.eks. nordisk julehåndværk eller gourmet-julemarked) for at skabe en unik oplevelse.

8. Politisk og administrativ handling

- Kommunen bør fastsætte **klare retningslinjer** for julemarkederne, herunder krav til hygiejne, affaldshåndtering, støj og belysning.
- Der bør foretages en **evaluering af eksisterende tilladelser** for at sikre, at julemarkedet lever op til sine forpligtelser.

9. Konkrete spørgsmål

For at skabe gennemsigtighed i administrationen af julemarkedet på Højbro Plads beder vi om svar på følgende:

- Hvad er betingelserne for at leje/låne Højbro Plads? Er det uden betaling?
- Hvem står for affald, strøm, vand og andet praktisk?
- Hvordan og hvornår udbydes muligheden for at få pladsen til årets julemarked?
- Hvad er udvælgelseskriterierne for operatøren?

- Stiller kommunen krav til operatøren om åben økonomi, så man kan følge aktivitetens berettigelse?
- De faste aktører på Højbro Plads bliver i 2025 belastet med en helårsleje for brug af pladsen til udeserveringer. Vil de blive kompenseret i den periode, hvor de ikke kan disponere arealet?
- Bør man revurdere tidspunktet for start- og nedlukningsdatoerne for julemarkedet?

Konklusion og anbefalinger

Julemarkedet på Højbro Plads har potentiale til at blive en stærk tradition, men det kræver en bedre balance mellem markedets interesser og hensynet til lokalområdets erhverv, beboere og byrumsæstetik. Vi foreslår en arbejdsgruppe bestående af lokale aktører, erhvervsdrivende og kommunale repræsentanter til at følge op på disse initiativer.

Dette notat fremlægges som oplæg til drøftelse og videre udvikling af et julemarked, der både ærer historien og imødekommer nutidens krav til kvalitet og bæredygtighed.

På vegne af lejere, beboere, ejendomsejere og erhvervsdrivende
Højbro Plads Gruppen

Henrik Busch

18. februar 2023